

14. marts 2023

Forslag til supplerende ændringer af Elforsyningsloven (L37)

Ulrik Jørgensen og Gunnar Olesen for grønne organisationer, der arbejder med energifællesskaber

De følgende forslag har til formål at fremme borgerinddragelsen i den grønne omstilling ved at give et befordrende og klarere retsgrundlag i Elforsyningsloven for at borgere i fællesskaber kan benytte deres ret til at egenproducere VE-baseret el og dele denne inden for fællesskaberne.

Forslagene skal fjerne de barrierer, der er påvist som en konsekvens af den aktuelt gældende Elforsyningslov. **Barriererne har været koncentreret om tre hovedtemaer:**

- A. en manglende tydelighed i loven af de rettigheder som borgere og energifællesskaber har til at etablere og dele m.v. egenproduceret el og at VE-fællesskaber med de særlige krav om nærhed også gælder for fællesskaber på elområdet,
- B. boligorganisationers mulighed for at optræde som elkunde og etablere fælles VE-anlæg (især solceller og elbilladning i eksisterende byer og en bredere VE-baseret egenproduktion og i nye bydele og boligfællesskaber at etablere fælles varme, og
- C. lokale energifællesskabers mulighed for at udnytte det kollektive elnet til at dele fælles VE-anlæg, varmeanlæg og elbilladning når medlemmerne er beliggende i nærheden af hinanden med adgang til kostægte tarifiering (hvilket især er relevant for landsbyer og nye såvel som ældre bydele).

De administrative og økonomiske barrierer, der i dag findes i loven, er et resultat af en manglende ajourføring i forbindelse med tilføjelsen af energifællesskaber til andre dele af Elforsyningsloven, så den kom i overensstemmelse med de nye rettigheder, som borgere er tilskrevet individuelt og i fællesskab som elkunder i det danske eldistributionsnet.

Vigtigheden af disse ændringer fremgår af, at det i EU-direktiverne eksplicit er pålagt medlemsstaterne at fjerne administrative og økonomiske barrierer.

Det skal understreges, at vi med disse ændringsforslag har accepteret, at den danske implementering af de nye rettigheder til etablering og deling m.v. af egenproduceret el har indplaceret disse i relation til to kendte principper i opbygningen af den danske eldistribution, der har bygget på en skelnen mellem bag-måleren løsninger og deling via det kollektive elnet.

Vigtigheden understreges også af, at **borgernes aktive inddragelse potentielt vil bidrage væsentligt til etablering af landbaseret VE**. Boligorganisationer, kommuner og virksomheder kan ved udnyttelse af egne tagflader bidrage med en væsentlig del af de politisk vedtagne planer for udbygning med solceller på land. I tillæg hertil kan VE-fællesskaber (lokalt afgrænsede borgerenergifællesskaber) bidrage med en betydelig udbygning med VE-anlæg i det åbne land. Begge forhold findes uddybet i baggrundsnotatet 'Energifællesskaber og borgerinddragelse i udbygningen med VE' til høringen 1. marts på Christiansborg.

Forslagene omfatter de følgende **9 supplerende ændringer** til de i L37 fremlagte ændringsforslag til Elforsyningsloven. Den samlede begrundelse for forslagene fremgår også af det baggrundsnotat: 'Energifællesskaber og borgerinddragelse i udbygningen med VE', der var udarbejdet til høringen på Christiansborg den 1. marts.

Forslagene er i det følgende begrundet ved deres sigte og i forhold til den ændring af eksisterende regulering og praksis, de vil afstedkomme:

1. Tilføjelse af en definition af VE-fællesskaber (A):

I §5 tilføjes et punkt, der definerer VE-fællesskaber og det nærhedskrav, der er knyttet til disse. Den kunne være formuleret svarende til §5 pkt.4, men med tilføjelse af:

... Medlemmernes forbrugssteder og fælles VE-anlæg skal være beliggende i nærheden af hinanden.

Mens der findes en definition af borgerenergifællesskaber, er VE-fællesskaber ikke indskrevet i loven, hvilket forekommer vigtigt, da bl.a. PtX-aftalen lægger megen vægt på lokal samordning af forbrug og produktion, hvilket netop bygger på et nærhedsprincip, som er en del af kriterierne for et VE-fællesskab. Nærhed er ikke et krav for borgerenergifællesskaber. Netop nærhed og en præcisering af, hvordan denne skal fortolkes, er afgørende for at et energifællesskab giver fordele bla. i forhold til en effektiv udnyttelse af elnettet og mulighederne for at begrænse dets udbygning.

2. Tilføjelse af energifællesskabers ret til at etablere og dele egenproduceret el (A):

Fx som et første punkt i §9, der behandler disse fællesskaber, bør der tilføjes et punkt med følgende indhold:

Borgerenergifællesskaber og VE-fællesskaber har ret til at etablere og dele egenproduceret el mellem deres medlemmer og derudover at lagre, konvertere og købe hhv. sælge egenproduceret el til det kollektive elnet.

Denne ret er en essentiel for en reel implementering af de to EU-direktiver i den danske Elforsyningslov, men er i dag helt fraværende. Det indebærer, at det ikke af loven fremgår, at denne ret er tilskrevet borgere og energifællesskaber.

3. Tilføjelse af bestemmelse om nærhed ved samordning af forbrug og produktion (A):

Fx som nyt punkt i §9 før bemyndigelsen til ministeren indsættes:

Nærhedskravet til VE-fællesskabers forbrugs- og produktionsanlæg indebærer, at disse anlæg skal være beliggende med længste afstand på 5 km. Der kan gives dispensation for denne afstand ved begrundet ansøgning til Energistyrelsen. Den del af distributionsnettet, der forbinder de tilsluttede anlæg inden for VE-fællesskabet, skal kunne benyttes til deling af egenproduceret el.

Der findes ikke nogen gældende praksis eller regulering på dette område i dag. Bestemmelsen er helt afgørende for, at der i praksis kan etableres VE-fællesskaber, der betjener sig af distributionsnettet til deling af egenproduceret el. Uden denne præcisering skabes et helt unødvendig og forvirrende retsgrundlag.

4. Ændring af bestemmelsen om forbrugssted, så det afgrænses ved en elkundes ejendom (B):

I §5 pkt.16 ændres forbrugsstedet til at være defineret ved:

Forbrugssted: Den sammenhængende ejendom hhv. det samlede rådighedsareal, som en elkunde råder over.

Den nuværende bestemmelse opererer både med sammenhængende bygninger og matrikler som afgrænsning af forbrugsstedet. Det har givet anledning til en meget forskellig fortolkningspraksis fra de forskellige netselskabers side, og har også medført store meromkostninger for bla. boligorganisationer i form af krav om opdeling af fx solcelleanlæg til flere mindre og ikke sammenhængende anlæg, Da der ikke er nogen samfundsmæssig fordel i relation til en effektiv udbygning med fx solcelleanlæg på tagflader, er der grund til at ændre bestemmelsen. Det vil

samtidig fastholde elkundens ejendomsret og ansvar. Bestemmelsen begrænser samtidig ikke den samfundsmæssige nytteværdi af og udbredelsen af distributionsnettet.

Med formuleringerne 'sammenhængende ejendom' hhv. 'samlede rådighedsareal' sigtes mod at dække de arealer, som elkunden selv ejer eller lejer og råder over, Arealerne skal være sammenhængende ved at støde op til hinanden eller være i umiddelbar nærhed af hinanden.

Det har været fremført, at netop denne bestemmelse har sikret grundlaget for, at der kan opkræves elafgift fra egenproduceret el fra især leje- og andelsboliger til forskel fra individuelle boligejere (parcelhuse) og virksomheder. På den ene side vil denne ændring åbne for en ligestilling mellem lejere og ejere i forhold til betaling af elafgiften. På den anden side vil den medføre et potentielt provenutab for statskassen, hvis mange boligorganisationer vælger at bidrage til den grønne omstilling ved at supplere deres køb af el fra elnettet gennem etablering af egenproduktion.

Såfremt der er politisk ønske om at opkræve elafgift for boligorganisationernes egenproducerede el, vil dette ikke være forhindret af den ændrede formulering af forbrugsstedet og heller ikke kræve en ændring i Elforsyningsloven, da det nødvendige datagrundlag allerede er tilgængeligt i datahub'en eller kan – om nødvendigt - gøres tilgængeligt med en supplerende bimåler.

5. Præcisering af elkunders ret til interne elektricitetsforbindelser inden for egen ejendom (B):

I ændringsforslag L37 til Elforsyningsloven skal litra c i §5 pkt.21, som foreslået i §1 stk.4 fjernes.

Med den ændrede formulering af forbrugssted, som anført under den foregående ændring giver afgrænsningen til bygninger ikke længere nogen mening. En uddybende forklaring findes ovenfor under forslaget til ændret definition af forbrugssted.

6. Tilføjelse af virtuelt målepunkt med reference til energifællesskabers afregning (tema C):

Fx i §5 pkt.1 tilføjes en definition af virtuelt målepunkt:

... eller et virtuelt målepunkt, som er beregnet ud fra en summering af fysiske målepunkter.

Denne bestemmelse er nødvendig for at borgerenergi- og/eller VE-fællesskaber kan få opgjort deres samlede, fælles udveksling af el med elnettet ud over deres interne deling af egenproduceret el og dermed afregningen for købt eller solgt el til markedspriser hhv. tarif for den fælles indkøbte el. Denne opgørelse kan foretages ud fra de deltagende elkunders individuelle (fysiske) målepunkter. Det er ikke afgørende, om beregningen af den virtuelle måling i den første periode efter etableringen er tilgængelig som en service i datahub'en eller om det er det involverede netselskab, der foretager denne beregning ud fra summeringen over de individuelle målere, som indgår og hvor netselskabet har dataadgang. Betegnelsen 'virtuelt' kan evt. udelades, men denne betegnelse har været brugt i en årrække til netop at karakterisere data beregnet ud fra flere fysiske målepunkter (uanset om denne beregning var en allerede etableret del af den service datahub'en leverer).

7. Tilføjelse med præcisering af kategorier af elkunders adgang til kostægte tarifiering (C):

I §69 benyttes betegnelsen netvirksomheder, mens der i §73 og §73a benyttes betegnelsen elforsyningsvirksomheder. Denne forskel fremstår som en uklarhed, og må ses i relation til, at det klart af Elforsyningsloven i fx §73 bør fremgå at:

... netselskaberne skal sikre, at der eksisterer en kostægte tarifiering godkendt af Forsyningstilsynet for hver kategori af elkunder, herunder for energifællesskaber

Denne præcisering vil, sammen med etableringen af energifællesskaber som elkunde ved afregning for fællesskabets køb/salg til elnettet og definitionen af virtuelle målepunkter, sikre rammer for, at der er grundlag for at netvirksomhederne kan etablere en tarif-model svarende til 'lokal kollektiv tarifiering' for energifællesskaber, uden at der i Elforsyningsloven foreskrives nogen bestemt tarif. Bestemmelsen foreskriver derfor hverken en tarif eller en specifik tarif-model, men den angiver rammerne for, at disse udarbejdes i relation til hver kategori af elkunder.

Det fremgår af PtX-aftalen, at der forventes etableret en tarif-model, der modsvarer 'lokal kollektiv tarifiering' for at fremme lokal samordning af forbrug og produktion. Kravet om kostægthed sikrer, at denne nye tarif ikke vælter omkostninger over på andre kategorier af netbrugere (elkunder). Der er allerede i den vedtagne og af Forsyningstilsynet godkendte Tarifmodel 3.0 indarbejdet de nødvendige værktøjer (tarif-elementer), som kan benyttes ved etablering af 'lokal kollektiv tarifiering'.

8. Præcisering af boligorganisationers ret til at være medlem af et energifællesskab (C):

Enten som et nyt stk. i §9 eller andetsteds bør det præciseres, hvem der kan være medlemmer af energifællesskaber jf. bestemmelserne herom i EU-direktiverne. Denne liste bør suppleres med:

.... *boligorganisationer*

I dag er boligorganisationer i form af almene boligafdelinger, andelsboligforeninger og ejerforeninger ikke nævnt som medlemmer, hvilket har betydet, at disse i tidligere svar fra ministeriet har været anset som SMV'er. Enkelte af boligorganisationerne har dog en større samlet omsætning end de grænser, der gælder for SMV'er, hvilket udgør en uheldig diskrimination. Derfor bør boligorganisationer eksplicit være medtaget. Ministeren har i svar anført, at boligorganisationer anses for at være berettigede medlemmer, men det fremgår hverken af lov eller af bemærkninger.

Bemærkning til Elforsyningslovens brug af elforbruger hhv. elkunde:

Afslutningsvis vil det være meget nyttigt, hvis der etableres en konsistent brug af betegnelserne elforbruger og elkunde i Elforsyningsloven. Et princip for dette bør være, at elkunde angiver den juridiske enhed, der er tilsluttet til det kollektive elnet, og dermed tildeles et aftagenummer og kan referere til et fysisk eller virtuelt målepunkt, men elforbruger refererer til den kreds af personer og virksomheder, som er sikret rettigheder som forbruger (herunder husholdningsforbruger) bla. til selv frit at vælge elhandler og til at indgå i eller udtræde af forskellige typer af fællesskaber.